

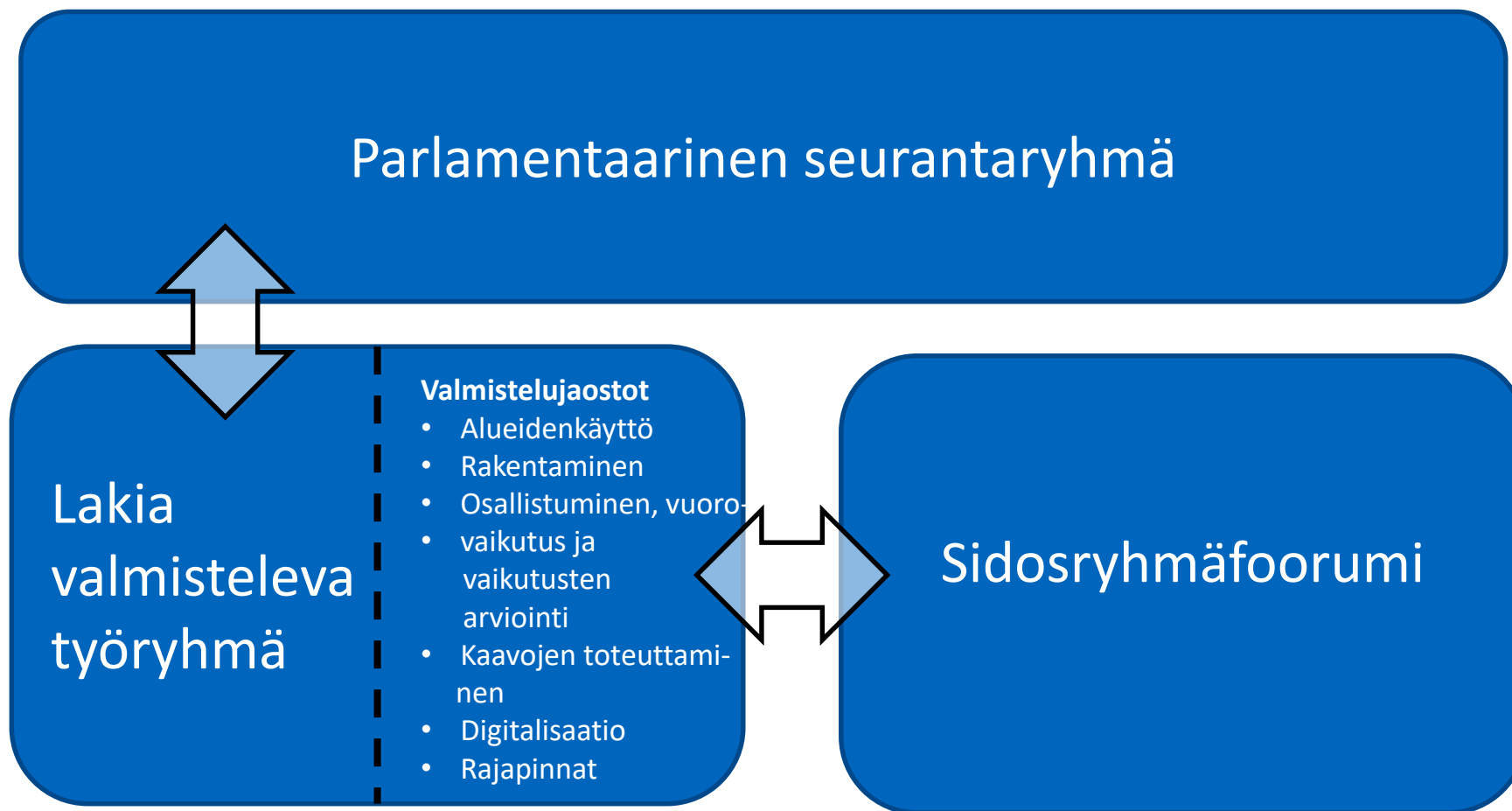
Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän uudistaminen

Maanmittauspäivät 2019
Ympäristöministeriö
Antti Irjala

MRL-uudistuksen organisointi

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän uudistamisen lähtökohtia ja tavoitteita

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän ajantasaistaminen ja yksinkertaistaminen - **aika katsoa kokonaisuutta vain jostakin näkökulmasta tehtyjen osittaisuudistuksen sijaan.**

Alueidenkäytön suunnittelu **vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin ja mahdollisuuksiin.**

Kestävän kehityksen ja **hyvän elinympäristön edellytysten luominen** sekä alueiden elinvoiman kehittäminen.

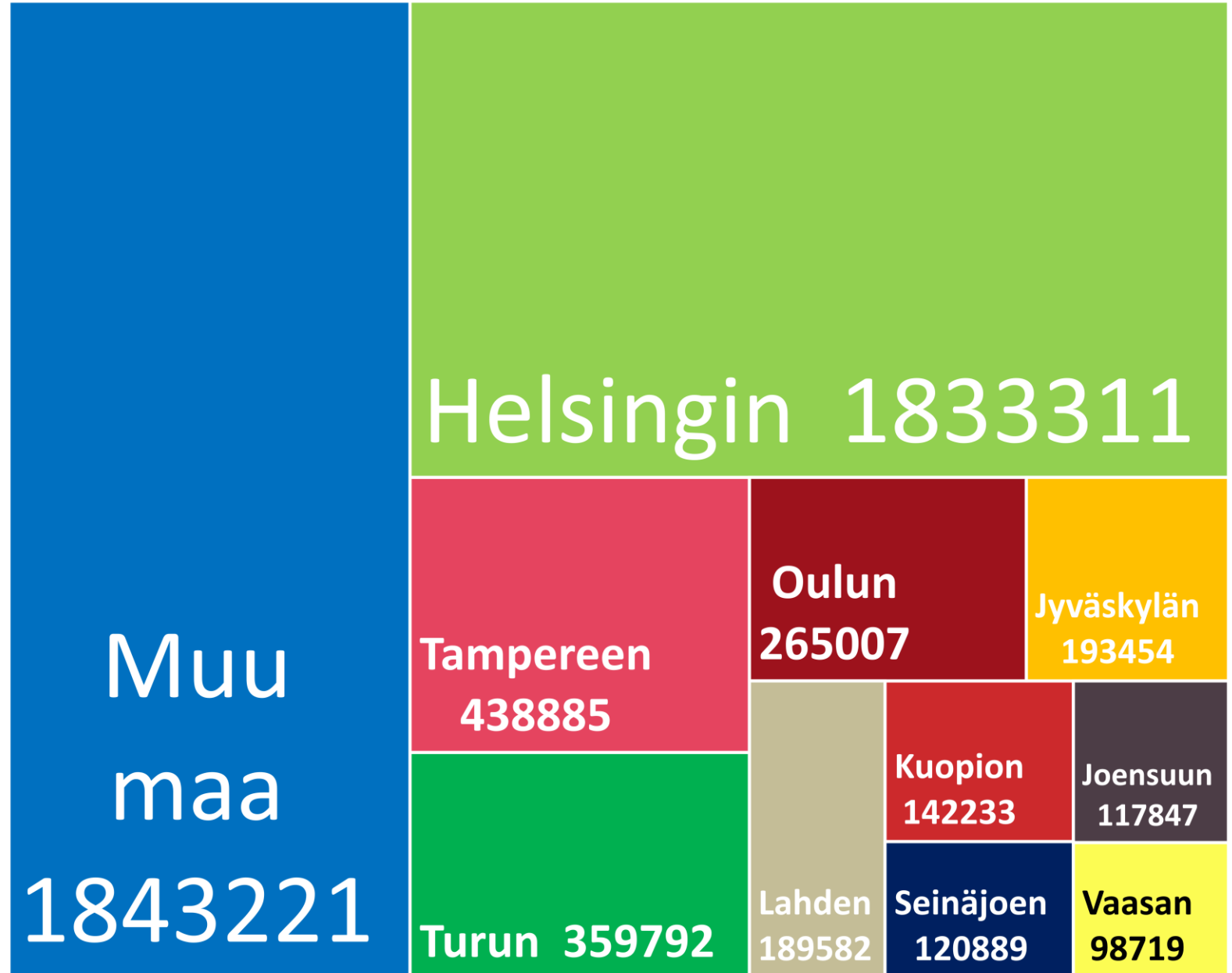

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän valmistelu

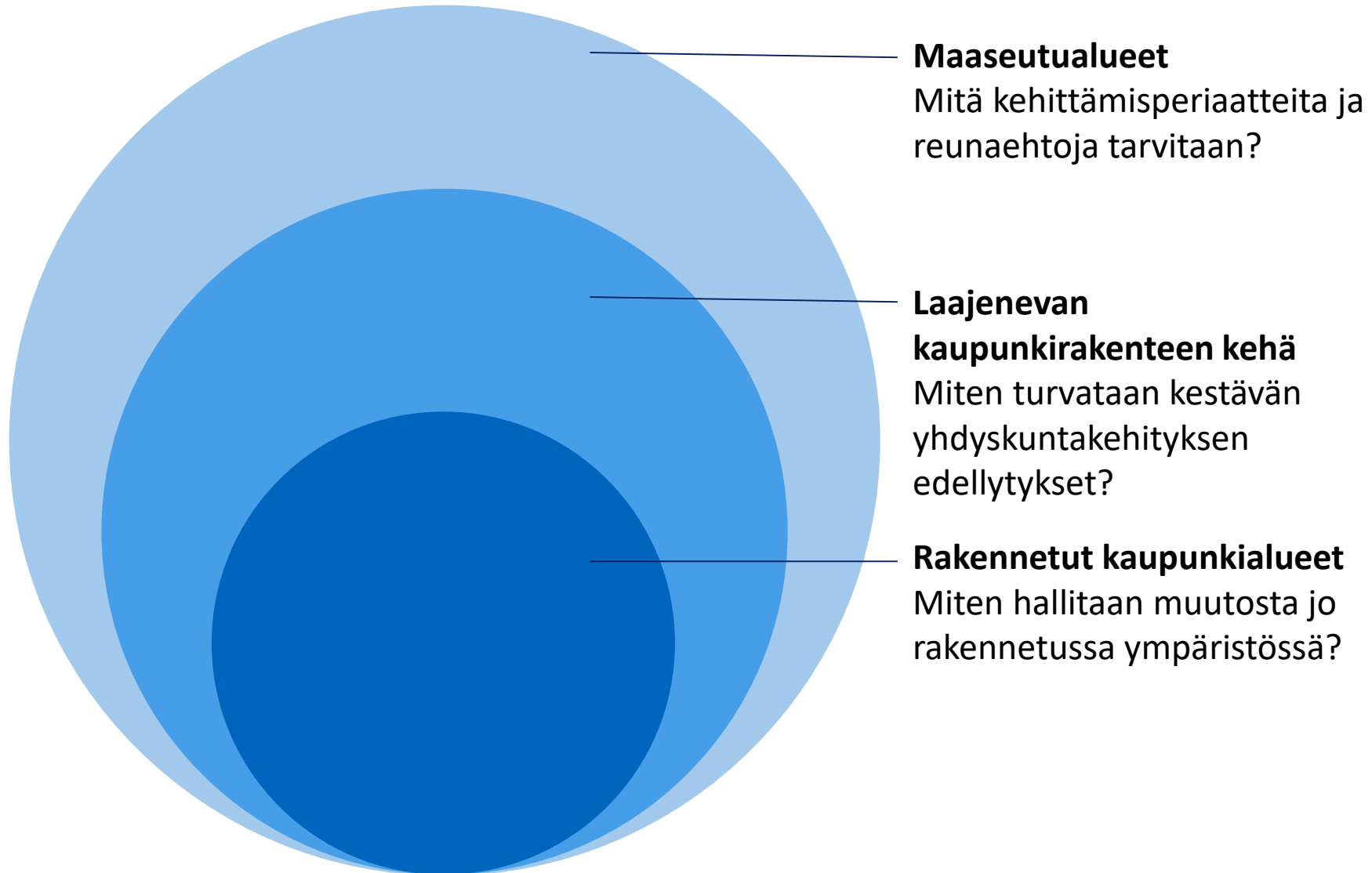
- Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän kokonaisuus muodostuu suunnittelutasoista. **Suunnittelutasojen roolit ja kullakin tasolla ratkaistavat asiat** ovat keskeisessä asemassa.
- **Suunnitelmaa kuormittavan informatiivisen sisällön keventäminen.** Suunnitelmaan liittyvien tietojen ja suunnitelmassa päätettävien asioiden erottaminen. Tiedon saatavuuden turvaaminen. Liittyy digitaalisuuteen.
- Suunnitelmien **esitystapa** (kartallisesti, sanallisesti).
- **Oikeusvaikutukset** (oikeudet ja velvollisuudet): suunnittelujärjestelmän hierarkkisuus ja oikeusvaikutukset muulle alueidenkäytölle ja rakentamiselle.

Missä Suomessa asutaan ennusteen mukaan vuonna 2040?

- Puukartassa on kuvattu väestön sijoittumista 10 kaupunkiseudulle ja muuhun maahan ennusteen mukaan vuonna 2040
- MDI:n ennusteen mukaan Suomessa asuu yhteensä 5 602 941 asukasta vuonna 2040, joista asuu
  - **33,7%** Helsingin seudulla
  - **7,8%** Tampereen seudulla
  - **6,4%** Turun seudulla
  - **4,7%** Oulun seudulla
  - **3,5%** Jyväskylän seudulla
  - **11,9%** muiden 10 kaupunkiseudun alueella.
  - **33,9%** muun maan alueella

Alueidenkäytön suunnittelun ydintehtävät erityyppisillä alueilla

Alueidenkäytön suunnitelmien laadulliset vaatimukset

Suunnitelmien laadulliset vaatimukset: joko kaikkia suunnitelmia koskevina tai eriteltyinä suunnittelutasoille nykyisen lain mukaisesti tai näiden yhdistelmänä.

Suunnitelmille asetettavien vaatimusten tulee vastata tulevaisuuden haasteisiin – millaisia vaatimuksia esimerkiksi seuraaville asioille.

- Ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen
- Kestävä kaupunkikehitys, yhdyskuntarakenteen resurssitehokkuus, täydennysrakentaminen
- Liikennejärjestelmä, liikenteen suunnittelu ja liikkumisympäristö
- Viherrakenne, ekologiset yhteydet ja luonnon monimuotoisuus
- Elinympäristön laatu, palvelujen saatavuus, asuntotuotanto, eri väestöryhmät
- Kansallinen turvallisuus ja maanpuolustus

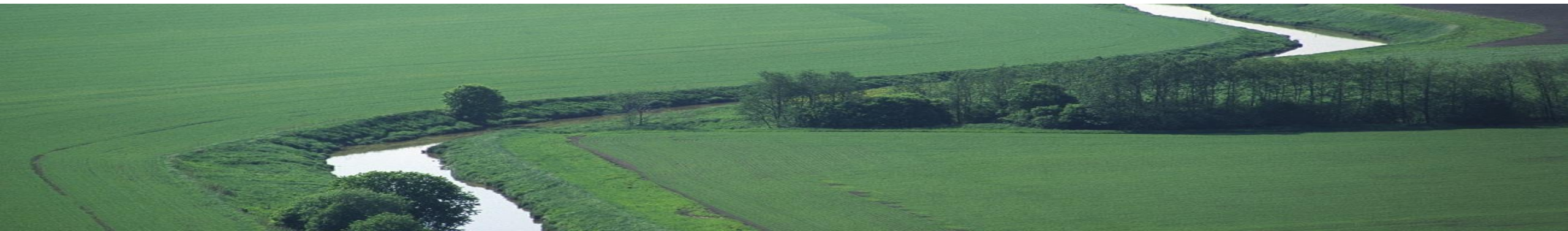
Alueidenkäytön suunnittelutasojen tarkoitus ja tehtävät

Maakunnan alueidenkäytön suunnitelma

Maakunnan tasolla käsiteltäviä keskeisiä asioita olisivat maakunnan aluerakenteen, liikennejärjestelmän ja viherrakenteen määrittely. Lisäksi olisi mahdollista käsitellä muita maakunnan tulevan kehityksen kannalta tarpeellisia kysymyksiä. Maakunnan alueidenkäytön suunnitelmassa käsiteltäisiin asioita, joilla on vähintään **maakunnallinen merkitys**.

Oikeusvaikutusten osalta valmistelussa on esillä kolme vaihtoehtoa: **1)** suunnitelma olisi kokonaan oikeusvaikutukseton, **2)** oikeusvaikutukset koskisivat aluerakennetta, liikennejärjestelmää ja viherrakennetta tai **3)** suunnitelmassa käsitellään oikeusvaikutteisesti myös muita maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia asioita.

Kaupunkiseudun alueidenkäytön suunnitelma (kaupunkiseutusuunnitelma)

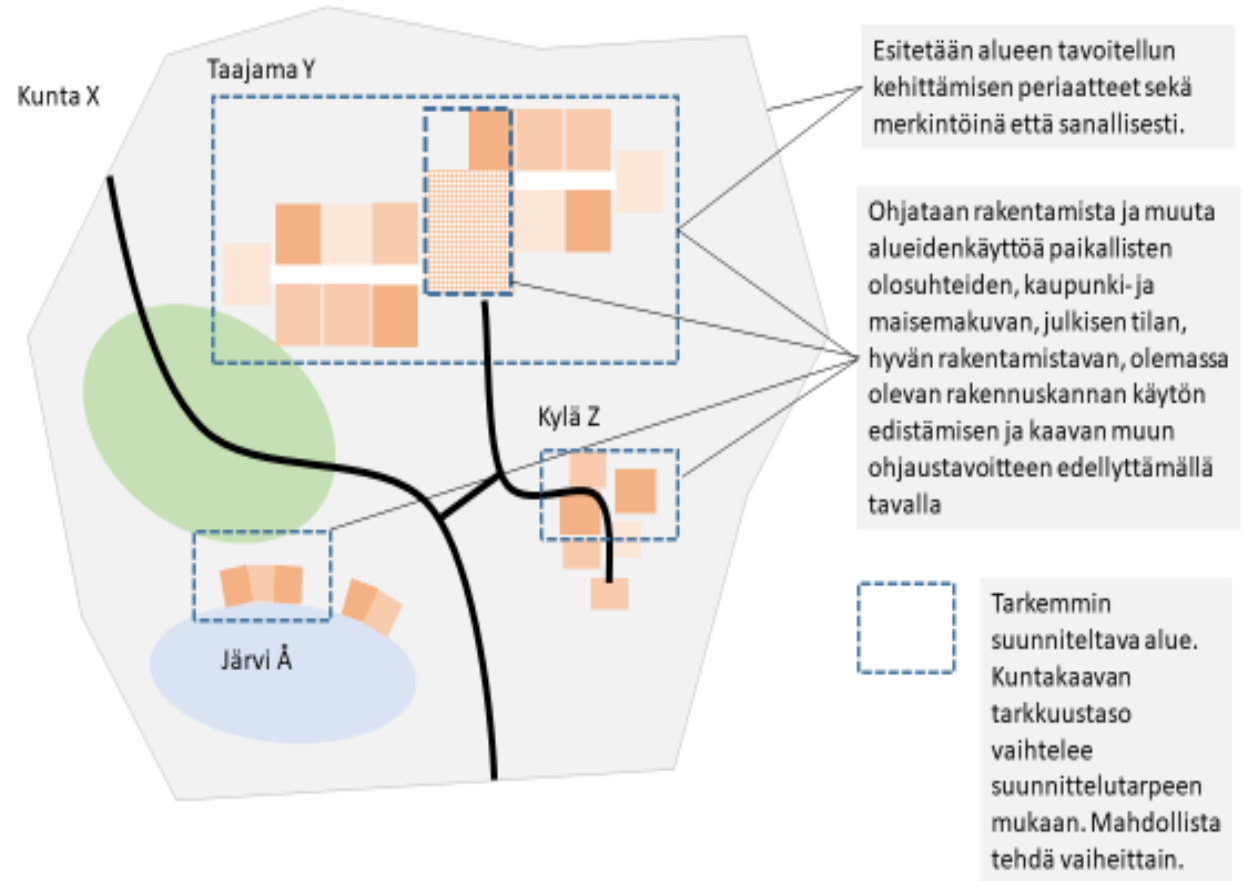
- **Kaupunkiseutusuunnitelman tehtävänä** olisi kaupunkiseudun toiminnallisen kokonaisuuden kannalta merkittävän yhdyskuntarakenteen, alueidenkäytön, asumisen ja liikenteen tulevan kehityksen kokonaiskuvan osoittaminen.
- Kaupunkiseutusuunnitelma laadittaisiin Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun kaupunkiseuduille – mahdollinen myös muilla kaupunkiseuduilla kuntien yhteisestä sopimuksesta.
- Valmistelussa esillä olevat **oikeusvaikutteinen (velvoittava) ja oikeusvaikutukseton (ei-velvoittava) vaihtoehto**. Suunnitelman hyväksyminen tapahtuisi erikseen jokaisessa kunnassa.

Vaihtoehdot kuntakaavoituksen kehittämiseksi

Yhden kuntakaavan malli, joka voitaisiin laatia vaiheittain ja jonka tarkkuus vaihtelisi suunnittelutarpeen mukaan. Mahdollista jakaa myös kahteen osaan (kehittämisperiaatteet ja toteuttamisosa).

Kehitetään nykyisiä yleiskaavaa ja asemakaavaa koskevia säännöksiä siten, että säilytetään yleis- ja asemakaavat erillisinä kaavamuotoina. Tällöin voidaan myös tarkastella näiden välistä hierarkkista suhdetta.

Digitaalinen kaava ja rakennuslupa

Esimerkkejä sisällöstä:

- Kansallinen kaava- ja rakennusluparekisteri
- Rakennettu ympäristö (as built)
- Luonnonympäristö, luonnonvarat
- Väestö, työpaikat, muut sosio-ekonomiset tiedot, matkailu
- Mielenpito
- Kiinteistörekisteri
- Kartta-aineistot
- Selvitykset

Erityissuunnittelu (LVI/RAK/ARK/jne.) , viranomais-katselmukset

Rakennussuunnitelu ja -luvitus

Rakentaminen, käyttö ja ylläpito

Käyttötarkoituksen muutos

Lähtötietomallissa ajantasainen tieto maankäytön suunnittelun ja rakentamisen lähtötiedoista ja suunnitelmista

Maakunnan suunnitelma

Kaupunkiseudun suunnitelma

Kuntakaava

Miten kuntakaavan yksi- tai kaksiosaisuus prosessin digitalisoimiseen?

Tonttijako ja kiinteistönmuodostus

Mitä kuntakaavan ja rakennusluvan yhteensovittaminen edellyttää (tietojen yhteentoimivuus jne.)?

Mitä kuntakaavalla tulee ohjata suhteessa rakennuslupaan? Miten voidaan selkeyttää kuntakaavan ja rakennusluvan välistä suhdetta?

Minkä kuntakaavan tietojen tulee olla määrämutoisia?

Kuntakaava (maankäyttöpäätös)

- Strategia ja kehittämissperiaatteet
- Reunaehdot ja säilyttäminen
- Toteuttaminen

Mitä hyötyä/haittaa on päätöstiedon ja lähtötiedon erottamisella?

Lähtötietoaineisto

- Kaavan selvitykset ja vaikutusten arviointi
- Kaavan pohjakartta
- Muut lähtötiedot
- Muut selvitykset ja päätökset
- Luonnonsuojeluohjelmien alueet
- Luonnonsuojelulailta suojellut alueet
- Natura 2000-verkostoon kuuluvat alueet
- Pohjavesialueet
- Valtakunnallisesti merkittävät RKY-alueet
- UNESCO:n maailmanperintökohde
- Muinaismuistoja koskevat alueet ja kohteet
- Valtakunnallisesti merkittävät maisema-alueet
- SEVESO-alueet
- POSKI-projektin alueet
- Maanpuolustuksen, rajaturvallisuuden ja rajavalvonnan, väestönsuojelun sekä huoltovarmuuden edellyttämiä kehittämistarpeita koskevat alueet

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää koskevia vaihtoehtoisia malleja

Vaihtoehto 1 Hybridi

	Kaava, oikeus- vaikutteinen	Suunnitelma, osin oikeus- vaikutteinen	Suunnitelma, oikeusvaiku- tukseton	Strategia, ohjelma tai sopimus
Maakunta				
Kaupunki- seutu				
Kunta				

- Maakunnan tasolla suunnittelu kohdennetaan keskeisimpien maakunnallisten alueidenkäyttökysymysten linjaamiseen (esim. maakunnan aluerakenne, liikennejärjestelmä ja -yhteydet sekä viheryhteydet). Suunnitelma laaditaan osin oikeusvaikutteisena.
- Kaupunkiseutusuunnitelmassa esitetään yhdyskuntarakenteen kehittämisen periaatteet, viherrakenne ja liikennejärjestelmän kehittämisen periaatteet. Kaupunkiseutusuunnitelma laaditaan oikeusvaikutuksettomana.
- Kuntakaava sisältää sekä tavoitellun kehityksen periaatteet (yleiskaava/kehittämisperiaatteet) että alueiden yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä ohjaavan osan (asemakaava/toteuttamisosa).

Vaihtoehto 2 Jokeri

	Kaava, oikeus- vaikutteinen	Suunnitelma, osin oikeus- vaikutteinen	Suunnitelma, oikeusvaiku- tukseton	Strategia, ohjelma tai sopimus
Maakunta				
Kaupunki- seutu				
Kunta				

- Vaihtoehdossa korostuu kaupunkiseutujen suunnittelun merkitys.
- Maakunnan tasolla laaditaan oikeusvaikutukseton suunnitelma tai vaihtoehtoisesti strategia.
- Kaupunkiseuduille laadittavan kaupunkiseutusuunnitelman tehtävänä on kaupunkiseudun toiminnallisen kokonaisuuden kannalta merkittävän yhdyskuntarakenteen, alueidenkäytön, asumisen ja liikenteen tulevan kehityksen kokonaiskuvan osoittaminen.
- Kuntakaava sisältää sekä tavoitellun kehityksen periaatteet (yleiskaava/kehittämisperiaatteet) että alueiden yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä ohjaavan osan (asemakaava/toteuttamisosa).

Vaihtoehto 3 Klassikko

	Kaava, oikeus- vaikutteinen	Suunnitelma, osin oikeus- vaikutteinen	Suunnitelma, oikeusvaiku- tukseton	Strategia, ohjelma tai sopimus
Maakunta				
Kaupunki- seutu				
Kunta				

- Maakuntakaavassa esitetään oikeusvaikutteisesti aluerakenteen kehittämisen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita.
- Kaupunkiseutusuunnitelmassa esitetään yhdyskuntarakenteen kehittämisen periaatteet, viherrakenne ja liikennejärjestelmän kehittämisen periaatteet. Kaupunkiseutusuunnitelma laaditaan oikeusvaikutuksettomana suunnitelmana.
- Kuntakaava sisältää sekä tavoitellun kehityksen periaatteet (yleiskaava/kehittämisperiaatteet) että alueiden yksityiskohtaista järjestämistä, rakentamista ja kehittämistä ohjaavan osan (asemakaava/toteuttamisosa).

Kuntatason suunnittelun vaihtoehdot

	Yksi kuntakaava	Yksi kuntakaava, jossa kaksi osaa	Erilliset kuntakaavat
Yleispiirteinen	Kuntakaava, ei erillistä jakoa tasoihin,	Kehittämisperiaatteet	Yleiskaava
Yksityiskohtainen	suunnittelun tarkkuus tarpeen mukaan	Toteuttamisosa	Asemakaava

Alueidenkäytön suunnittelujärjestelmän kokonaisuuden valmistelu

- Yhtä ainoaa oikeaa ratkaisua tulevaisuuden suunnittelujärjestelmäksi ei ole olemassa.
- Pyritään ratkaisuun, joka mahdollisimman hyvin vastaa tulevaisuuden haasteisiin ja mahdollisuuksiin.
- Ratkaisun löytäminen edellyttää vuorovaikutusta, yhteistyötä ja eri osapuolten sitoutumista.

